

EEN KLEINE BIOGRAFIE VAN ERESCHEPEN FRANS DE HERDT

DEEL 3

Frans organiseert weer feesten

In 1991 werd An, dochter van burgemeester Francis Van Den Eede, lid van een internationaal vermaarde dans- en zanggroep Up with People. Mama Yvonne Van Den Eede - Bridts organiseerde samen met Frans twee uitvoeringen van deze wervelende show in sporthal Uitgedekt Schoor in Terhagen. De optredens kaderden in het grotere geheel van een steunactie ten voordele van M.S. - patiënten. De opbrengst ging naar M.S. - verenigingen zoals M.S. - kring De Hoorn uit Boom.

De voorstellingen vonden plaats op vrijdag 5 april en zaterdag 6 april 1991. Ze waren beide uitverkocht. Pers en publiek waren na afloop unisono bijzonder lovend.

Vanaf 1991 werden er in gans Europa Open Monumentendagen georganiseerd. Frans voelde zich als schepen voor patrimonium aangesproken. In de gemeente Rumst hadden de eerste Open Monumentendagen een groot succes met meer dan 6.000 bezoekers. Hof Tibur, de Slijkenhoeve, het Missiehuis en het Laarkasteel openden hun deuren voor het grote publiek.

Twee jaar later – op zaterdag 15 mei 1993 – werd het Abel Fransplein, een nieuw

Lena, Colleen en Troels, de drie jonge organisatoren van Up With People werden in de raadszaal van het gemeentehuis ontvangen door burgemeester Francis Van Den Eede en schepen Frans De Herdt.

woningbouwproject in het centrum van Rumst, officieel geopend. Na de verwelkoming door burgemeester Francis Van Den Eede spraken schepen voor huisvesting Eddy Huyghe en Vlaams minister voor sociale zaken Leona Detiège (° Antwerpen, 26 november 1942). Daarna werd het beeld van Abel Frans, in blauwe hardsteen gekapt door Rumstenaar Louis Broothaers, (° 2 februari 1938) onthuld.

*Beeltenis van Abel Frans van de hand van de Rumstse kunstenaar Emiel Calluy
(° 7 november 1911 - + Rumst 26 oktober 1997)*

Abel Frans (° 7 april 1899 - + 30 april 1962) was een bekend Vlaams toondichter. In Rumst was hij behalve koster ook uitbater van café Peter Benoit aan de Statiestraat. Hij was de stichter van de cabaretgroep "De lustige krekels" en het operettegezelschap "Rupel en Nete". Abel Frans componeerde beroemde melodieën zoals "De grommelpot" en operettes zoals "Heibloemeke" en "De Meikoningin". Bekende artiesten zoals Yvonne Verbeeck, Kees Brug (° Boom, 25 mei 1923 - + Antwerpen 8 juli 2001) en Bobbejaan Schoepen (° Boom 16 mei 1925, + 17 mei 2010) zongen zijn werk.

Voor Frans was deze plechtigheid de gelegenheid om zijn organisatorische talenten nog eens te tonen. Na de plechtigheid op het nieuwe Abel Fransplein mocht hij de talrijke aanwezigen verwelkomen in de Parochiale Kring, het geboortehuis van Abel Frans. Daar, in de Veerstraat 46, werd door familie, vrienden en bewonderaars van Abel Frans een mooie staalkaart van zijn werk ten gehore gebracht. Op de fijne slotreceptie bleek dat het publiek vooral de melodieën uit "De Meikoningin" wel kon appreciëren.

Frans en de H. Maria Magdalenakerk in Reet

In 1961 trouwde Frans in de Maria Magdalenakerk in Reet met Magdalena (Mady) De Pooter (° 31 juli 1940). De ietwat krakkemikkige toestand van de kerk moet hem toen al opgevallen zijn. Toen hij als schepen bevoegd werd voor het gemeentelijke patrimonium nam hij zich voor om iets te doen voor deze mooie kerk.

*Magdalena (Mady) De Herdt -
De Pooter*

*H. Maria Magdalenakerk
omstreeks 1970*

De kerk werd beschermd als monument bij K.B. van 22 oktober 1975. De kerkfabriek van Reet had in 1982 aan het gemeentebestuur gevraagd om een Antwerps architect aan te stellen om een restauratiedossier op te maken. De architect werd ziek en het dossier sleepte aan. Na het overlijden van deze architect vroeg de kerkfabriek aan het gemeentebestuur om – gelet op de aanwezige ervaring met monumentenzorg in de persoon van Eddy Aerts, hoofd van de gemeentelijke technische dienst – deze taak over te nemen. De opdracht werd door het College op 17 september 1984 gegund aan architect Richard De Bruyn, een expert in restauratiedossiers en professor aan Sint-Lucas te Brussel, die zich na verloop van tijd liet bijstaan door architect Toon Saldien.

Nooit heeft Frans meer bezoeken gebracht aan administraties in Antwerpen en Brussel en aan kabinetten van de bevoegde ministers, eerst bij minister Johan Sauwens (° St Truiden, 14 maart 1951), nadien bij minister Luc Martens (° Maldegem, 18 april 1946), dan in deze periode.

Na de dringende herstellingswerken (1988) en na het historisch vooronderzoek (1990) kon het echte werk beginnen. De restauratie omvatte 4 fasen:

- Fase 1, daken en toren, werd gegund aan N.V. Vlaeminck op 15 december 1992 en opgeleverd op 30 mei 1995

Minister Sauwens ondertekent in het gemeentehuis op 6 oktober 1992 het subsidiedossier voor de Maria Magdalenakerk, onder het toezicht van schepenen Frans De Herdt, van waarnemend burgemeester Eddy Huyghe en van schepenen Joos Schroeven.

Minister Johan Sauwens en pastoor E.H. J. De Keersmaecker vullen – geflankeerd door de schepenen Frans De Herdt en Eddy Huyghe – de bol van het torenkruis met een aantal memorabilia uit het laatste kwart van de twintigste eeuw (o.m. mijn eerste GSM, munten in Belgische Frank en documenten).

Tijdens de werken van fase 1 kwam minister Sauwens opnieuw op bezoek in Reet. Op 22 april 1994 werd de kerktoeren, in aanwezigheid van talloze genodigden en schoolkinderen, opnieuw bekroond met koperen bol, kruis en haan.

- Fase 2, gevels en glasramen, werd gegund aan N.V. Vlaeminck op 5 juli 1994 en opgeleverd op 3 juli 1996
- Fase 3:
 - de vloeren, gegund aan E.G. Verstraete & Vanhecke op 22 mei 1997 en opgeleverd op 5 oktober 1999
 - de verwarming, gegund op 22 december 1997 aan N.V. Van den Branden & Marijnen en opgeleverd op 11 februari 2000
 - elektrische installatie gegund aan N.V. Bosep op 22 december 1997 en opgeleverd op 6 september 2000
- Fase 4, het interieur, werd opgeleverd op 5 september 2000

Minister Sauwens en schepen De Herdt, vergezeld door hun echtgenotes, secretaris Jan Van Grinderbeek en pastoor E.H. J. De Keersmaecker

De werken hadden in totaal – erelonen inbegrepen, orgel niet inbegrepen – 91.395.730 Bf (2.265.641 euro) gekost. Daarvan werd 60 % gesubsidieerd door het Vlaams Gewest en 20 % door de Provincie Antwerpen.

De prachtig gerestaureerde kerk werd opnieuw ingewijd op 9 september 2000 door monseigneur Paul van den Bergh, bisschop van Antwerpen, met assistentie van de lokale clerus. Uiteraard zat de kerk toen bomvol.

Kort daarop nodigde pastoor Julien De Keersmaecker, uit dankbaarheid, minister Johan Sauwens uit voor een privébezoek aan het gerestaureerde monument, gevolgd door een etentje in restaurant De Pastorale.

Frans en het museum Rupelklei

De Rupelstreek was eeuwenlang de bakermat van de baksteennijverheid in ons land. Om tal van redenen (automatisering, concurrentie, oliecrisis) verdwenen vele familiale baksteenbedrijven van de markt. Daardoor dreigden ook de vakkennis en de gebruikte technieken te verdwijnen.

Op 30 juni 1972 werd – onder impuls van Isidoor Egelmeers, burgemeester van Terhagen –, een vergadering samengeroepen met als doel de materiële getuigen van de handsteennijverheid als erfgoed te bewaren en te tonen aan een ruim publiek. De vergadering bestond uit vertegenwoordigers van de gemeente Terhagen, de werkgevers en de vakbonden. De vergadering besliste tot oprichting van een Oudheidkundige Kring met de toepasselijke naam “**Rupelklei**”.

De statuten van de vzw Rupelklei verschenen in het Belgisch Staatsblad op 30 augustus 1973. De doelstellingen van de vzw werden omschreven als volgt: “

- De werktuigen van de plaatselijke nijverheid – in onbruik geraakt door de evolutie van de technologie – voor vernietiging te vrijwaren door deze tuigen samen te brengen en te onderhouden;
- De bestaande documentatie, fotokopieën en foto's in verband met de plaatselijke nijverheid te verzamelen en voor het behoud ervan in te staan;
- De werktuigen alsmede de documentatie en foto's te catalogeren;
- Voor een gepaste beschrijving van de voorwerpen te zorgen;
- de voormelde voorwerpen onder de beste voorwaarden tentoon te stellen voor belangstellenden.” (citaat uit artikel 3 van de statuten zoals gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 14 mei 1998).

De stichters van de vzw hadden dus de bedoeling om de voorwerpen – meest in eigendom of in bruikleen gekregen van enkele “steenbakkers” – uit de handsteennijverheid voor het nageslacht te bewaren en zo mogelijk in een klein museum tentoon te stellen. In de praktijk ontfermde de vzw zich oorspronkelijk over een kleine collectie met schenkingen van o.m. Adelin Leens (steenbakkerij Leens – Huysmans in Boom), Leon Lauwers (steenbakkerij Lauwers

in Noeveren – Boom) en Luc Heylen (steenbakkerij Heylen in Terhagen – Rumst). Geleidelijk groeide de collectie maar verder leidde de vzw een vrij slapend bestaan.

Daar kwam verandering in toen Frans in 1983 schepen voor openbare werken werd. Hij was uiteraard goed bekend met de gemeentelijke werkplaatsen, door de gemeente Rumst in 1979 aangekocht van steenbakkerij De Beuckelaer in Terhagen. In 1981 werd een ongebruikte zaal in deze gemeentelijke gebouwen aan de Korte Veerstraat in Terhagen beschikbaar gesteld als museumgebouw.

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 1982 was de Raad van Beheer samengesteld (zie Belgisch Staatsblad van 27 augustus 1987) als volgt:

- Isidore Egelmeers, voorzitter
- Adelin Leens, ondervoorzitter
- Jan Van Grinderbeek, secretaris
- Rosette De Roeck, penningmeester
- August De Decker, Frans De Herdt, Luc Heylen, Henri Holsters, Leon Lauwers, Isidoor Rypens en Jozef Wauters, leden

Werkman (naar Isidore Egelmeers) en werkgever (naar Adelin Leens) aan de tapkast van café Onder den Toren in museum Rupelklei

Op de vergadering van de Raad van Beheer van 20 januari 1989 werd uitgekeken naar de nieuwe vertegenwoordigers van het gemeentebestuur. De uittredende leden werden in de Raad opgenomen als gewoon lid teneinde de continuïteit te bewaren.

Er werd verder beslist om aan het Provinciebestuur een subsidie te vragen en een brochure uit te geven. Verder werd gesproken over de aankleding van het museum, door schilderwerken, poppen naar levend model, een treintje van steenbakkerij Heylen, panelen met foto's en tekst, het bouwen van een oven. Ten slotte werd beslist om de gouverneur uit te nodigen voor een bezoek.

Tegen het einde van die bestuursperiode (1994) was er al heel wat van deze plannen gerealiseerd: de oven was gebouwd (door gemeentepersoneel), er waren wassen beelden van werkgever (naar Adelin Leens) en werknemer (naar Isidore Egelmeers) aan de originele toog van café Onder den Toren. Verder waren er toen reeds beelden van een afdraagster en een gamster. Ten slotte was er in 1994 een gloednieuw beeld van een scheepsganger (naar Frans De Herdt).

Uiteindelijk duurde het tot 15 april 1994 voor gouverneur Camille Paulus op bezoek kwam. Hij sprak zich op de seizoensopening heel lovend uit over het werk van voorzitter Egelmeers en cultuurschepen De Herdt.

Frans De Herdt in museum Rupelklei bij de inhuldiging van zijn dubbelganger in april 1994. Hij wordt geflankeerd door voorzitter Isidore Egelmeers en door gouverneur Camille Paulus.

Na de verkiezingen van oktober 1994 werd de gemeente bestuurd door een coalitie van CVP en SP. Omdat de SP in onmin leefde met de heer Egelmeers werd deze niet langer geduld als voorzitter.

De nieuwe Raad van Beheer was van dan af samengesteld als volgt:

- Voorzitter: Frans De Herdt
- Medevoorzitter: August De Decker
- Secretaris: Willy Avondts
- Penningmeester: Augustijn Buelens
- Leden: Alois Bauwens, Jozef Corremans, Isidore Egelmeers, Henri Holsters, Isidoor Rypens, Willy Van Asbroeck, Jeannine Van Cauwenbergh, Gaby Verschelden en Rita Vingerhoets.

Embleem van Rupelklei, ontworpen door Greet Sas (° Duffel, 30 september 1960)

In deze periode werd – onder voorzitterschap van Frans – veel gerealiseerd:

A. Muurschilderingen

- De muurschildering van het vrachtschip is een werk van Piet De Langhe uit Boom (een collega van Frans bij Gevaert)
- De overige muurschilderingen zijn van de hand van de bekende Antwerpse schilder Georges Blommaert (° 1936)

B. Beelden naar levend model

- De eerste beelden waren “de kleisteker” (naar Frans De Herdt zelf), en “de steenmaker” (naar Alois Vermeiren). Deze beelden uit klei werden tussen 1990 en 1994 geproduceerd door studenten van de afdeling “beeldende kunst” van het instituut Sint-Lucas in Brussel onder leiding van Koenraad Tinel.
- Nadien kwamen er beelden van “de klei-opzetster” (naar Lieve Van Den Broeck), “de afdraagster” (naar Marie-Louise Hallemans) en “de gamster” (naar Eliza Coveliers), geproduceerd door Frieda Mariën uit Mechelen.
- Nog later volgden beelden van “de scheepslader” (naar Frans De Herdt), “de inzetter” (naar André De Herdt), “de werkgever” (naar Adelin Leens) en “de werknemer” (naar Isidore Egelmeers), “kind met knapzak” (naar het zoontje van de kunstenaar), en “de

smid" (zelfportret van de kunstenaar), geproduceerd door de heer De Groef uit Blanden.

- Ten slotte volgden nog beelden van "de loodsenmaker" (naar Isidoor Rypens), "de pannenmaker" (naar Gust De Decker), "de vorstenmaker" (naar Petrus Switsers), "de inslager" (naar Augustijn Buelens) en als klap op de vuurpijl "de voerman met paard" (de voerman naar Jef Van der Borgh) door Karel Van Ranst uit Bornem.

C. Een nieuwe collectie

Petrus De Loenen (° Terhagen 29 februari 1912 - + Borgerhout 27 augustus 2004) verzamelde gans zijn leven fossielen in de kleiputten van Terhagen. Hij bracht een indrukwekkende collectie tot stand van schedels, haaienjtanden en slagstanden, botten en meer, afkomstig van prehistorische mensen en dieren. In het begin van de eenentwintigste eeuw gaf hij de volledige collectie in bruikleen aan het museum Rupelklei. Frans stond erop dat dit in een officieel en juridisch geldig document werd opgenomen.

D. Publicaties

- "De Rupelstreek en de Boomse klei" van prof. Noël Vandenberghe (° 1948, professor in de Geologie aan de KUL), uitgegeven door VZW Museum Rupelklei.

Gemeentelijk Museum Rupelklei aan de Rupeldijk in Terhagen (foto uit 1999 ?)

Frans bleef voorzitter tot 2007 wanneer hij werd opgevolgd door Edmond Lambrechts (° 16 februari 1937). De raad van bestuur besliste op 26 oktober 2010 om hem de titel van erevoorzitter van Rupelklei toe te kennen.

Frans en verkiezingen

Frans was ooit kandidaat voor de provincieraad. Zelf zegt hij daarover: "Ik was jong, lijstduwer en haalde toen 431 stemmen. "Verder was Frans kandidaat bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1976, 1982, 1988, 1994 en in 2000. In elk van deze vijf verkiezingen werd hij rechtstreeks

verkozen tot lid van de gemeenteraad van Rumst. Door de gemeenteraad werd hij verkozen tot schepen voor jeugd en sport (1977), schepen voor openbare werken (1983), schepen voor cultuur en patrimonium (1989) en schepen voor openbare werken (1995).

Frans tijdens een vergadering van het CVP - partijbestuur (in de periode 1989 – 1994), geflankeerd door Wim De Bruyn (° Rumst, 1 december 1934 - + Rumst, 14 maart 2016) en Patrik De Boeck (° 10 september 1963)

De 's-Herenbaan in 1994, met rechts, aan de Reetse kant, "het verkiezingsasfalt"

Zijn meest bekende "verkiezingsactie" is zeker de tijdelijke asfaltverharding op de 's-Herenbaan. Frans kreeg in 1994 een petitie met 466 handtekeningen met de vraag om dringend iets te doen aan de slechte toestand van deze belangrijke weg. Het was toen nog onduidelijk wanneer de definitieve heraanleg zou volgen. En dus gaf Frans aan een aannemer opdracht om een asfaltlaagje over de kasseien aan te brengen.

In de gemeenteraad van Boom werd "moord en brand" geroepen, er was sprake van "verkiezingsasfalt" in de pers en zogenaamde "deskundigen" beweerden dat het asfalt in flarden zou scheuren bij de eerste vrieskou. Frans bleef er rustig bij en iedereen kon vaststellen dat het asfalt in perfecte staat bleef tot de 's-Herenbaan in 1999 volledig heraangelegd werd.

Frans en openbare werken

Frans was schepen voor openbare werken van 1983 tot 1988 en opnieuw van 1993 tot 2000. Hij liet zich in die periode adviseren door de CVP - commissie openbare werken onder leiding van ingenieur Leo Lauriks. Gedurende die 14 jaar heeft hij voor de gemeente Rumst talloze werfvergaderingen bijgewoond en vele kilometers aan voetpaden, fietspaden en trage wegen aangelegd of heraangelegd. Op zich is dat niets bijzonders, elke gemeente doet dat in min of meerdere mate. Bij nader toezien valt wel op dat tijdens "het bewind" van Frans op het departement openbare werken de resultaten (in budget en in afstand) beduidend hoger lagen dan in vergelijkbare gemeenten.

Uiteraard was en is Frans trots op de aanleg van een aantal belangrijke wegen in onze gemeenten. Enkel bij wijze van voorbeeld volgt deze opsomming: Antwerpsesteenweg Doelhaagstraat, Eikenstraat (Wissel), Laarstraat, Lage Vosbergstraat, Molenstraat (deel), Netestraat, Nieuwstraat, Mechelsesteenweg, 's Herenbaan, Steenberghoekstraat.

Daarbuiten tekent hij medeverantwoordelijk voor de vergroening van onze gemeente. Als voorbeelden geeft hij zelf volgende projecten: het Koningin Astridpark (geopend in 1989), recreatiedomein Kleine Paepedaelen, bosaanplantingen in de 's Herenbeemden, aanplanten van laanbomen in tal van straten, in park Hof ten Eiken en in de Schensbossen (schilderswijk).

Ten slotte tekende Frans met zijn medewerkers van de technische diensten onder de leiding van Geert Segers (° 9 september 1962) een plan uit voor de grondige vernieuwing van de drie gemeentelijke begraafplaatsen. Deze werken werden in 1998 uitgevoerd.

*Begraafplaats aan de Rumstsestraat
bij het einde van de werken (1998)*

Afscheid van de politiek

Einde 2000 nam Frans, na 24 jaar dienst, afscheid als schepen. Dat kostte hem geen moeite, zei Mady toen "want hij heeft het nooit voor het geld gedaan". Zelf zegt Frans dat 24 jaar inzet als schepen, een job bij Gevaert in een tweeploegenstelsel en zijn ziekte (M.S.) hun tol eisten. Vanaf januari 2001 werd hij als schepen voor openbare werken opgevolgd door Geert Van Der Auwera (° 3 maart 1969).

Hij werd in 2000 – als lijstduwer – wel nog verkozen op de CVP – lijst en dus bleef hij zetelen als raadslid tot begin 2006. Dan werd hij als gemeenteraadslid opgevolgd door Wendy Weckhuysen (° 31 oktober 1979). Schepen Eddy Huyghe maakte (dixit Frans De Herdt) een lovend dossier op. Op basis daarvan besliste de gemeenteraad van Rumst op 22 november 2005 Frans de titel van ereschepen toe te kennen.

Het gemeentebestuur huldigde hem op zaterdag 18 februari 2006 in het gemeentehuis. Schepen Eddy Huyghe mocht de lofrede uitspreken en Marleen Van Loo speelde daarna op akoestische gitaar het lievelingswerk van de ereschepen, namelijk "Recuerdos de la Alhambra". In zijn dankwoord sprak Frans toen de geveugelde woorden "Dankbaarheid is het geheugen van het hart".

Frans en Mady De Herdt in 2006 in het gemeentehuis, in het gezelschap van de CD&V – fractie in de gemeenteraad, (v.l.n.r.) Hilda Huyghe, Ilse Moons, Geert Van Der Auwera, Edgar Thys, Marc Verschueren, Jef Van der Borgh en Eddy Huyghe.

Tijdens de daaropvolgende receptie zei Mady: “Politiek is alleen plezant als het goed marcheert”. En Frans – beleefd als altijd – stuurde aan de aanwezigen deze vriendelijke bedanking.

*Geachte mevrouw, geachte heer,
Beste vrienden,*

Naar aanleiding van mijn huldiging, georganiseerd door het College van Burgemeester en Schepenen op 18 Februari 2006, wil ik u van harte danken voor uw zeer geapprecieerde aanwezigheid, die mij en mijn familie een onuitsprekelijk goed gevoel heeft gegeven. Dank voor de glimlach, voor de goede sfeer, dank voor de bloemen en geschenken die ik mocht ontvangen en die deze huldiging tot een zeer aangename en onvergetelijke gelegenheid hebben geleid.

Nogmaals mijn hartelijke dank.

*Met vriendelijke groeten,
Frans De Herdt,
Ere-Schepen*

Eddy Huyghe
Collega – schepen van Frans De Herdt

Noot

De foto's in deze tekst werden geput uit het persoonlijk archief van

- a) de auteur*
- b) de geïnterviewde personen*
- c) de gemeente Rumst (openbaar domein).*

De auteur en de uitgever hebben zich ingespannen om zich te conformeren aan de wettelijke bepalingen. Zij beschikken over de rechten op de afgedrukte foto's of documenten.

Indien zij onverhoopt enig recht zouden kunnen hebben geschonden zijn zij bereid om alsnog een faire vergoeding te betalen.